

การสร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชา อุตสาหกรรมของครูฝึกในสถานประกอบการ

โอภาส สุขหวาน¹, ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ², ธนรัตน์ แต้ววัฒนา³, วิไลลักษณ์ ลังกา⁴

^{1,2,4}หลักสูตรการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการบริหารอาชีวศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*Corresponding author e-mail: ophast@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชา อุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 1) การสร้างรูปแบบการสอนงาน ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบโครงสร้างรูปแบบการสอนงานฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 2) หา ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบการสอนงานฯ ดำเนินการหาประสิทธิภาพโดยใช้แบบสอบถามกับ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครู และหาประสิทธิผลจากการทดลองใช้รูปแบบการสอนงานฯ โดยครูฝึกในสถานประกอบการ ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถาน ประกอบการ (GEAR +3 Coaching Model) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนงาน 4 ขั้นตอน (GEAR) คือ 1.ขั้นเตรียม ที่มงานเพื่อการวางแผนสอนงาน (Group Planning) 2. ขั้นการให้ความรู้ สอนงานและให้คำปรึกษา (Educating and Coaching) 3. ขั้นประเมินผลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า (Assessment and Evaluation) และ 4. ขั้นสะท้อนคิดและสร้าง มาตรฐานการฝึกปฏิบัติงาน (Reaction and Standard Setting) และมีเงื่อนไขในการสนับสนุนการสอนงาน 3 ส่วน (+3) ประกอบด้วย 1. มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2. สมรรถนะของครูฝึกในสถานประกอบการ และ 3. กลไกสนับสนุนการสอนงาน และ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานฯ ประกอบด้วย 1. คุณภาพรูปแบบการสอน งานฯ อยู่ในระดับมาก และ 2. สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบการสอนงาน ฯ อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการสอนงาน, อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี, ครูฝึกในสถานประกอบการ

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION

URL : <http://ejournals.swu.ac.th/index.php/jindedu/issue/archive>

JOURNAL OF INDUSTRIAL EDUCATION (ISSN: 1905-9450)

FACULTY OF EDUCATION, SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY, Volume 13 No.1 January-June 2019

THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL STUDENTS COACHING MODEL UNDER DUAL VOCATIONAL TRAINING SYSTEM FOR ENTREPRENEUR TRAINER: CONCENTRATION IN INDUSTRIAL EDUCATION

Ophat Sukwan¹, Prapansiri Susaorat², Thanarat taewattana³, Wilailack Langka⁴

^{1,2,4}*Educational Administration and Management*

Program Concentrate in Vocational Education Administration

Faculty of Education, Srinakharinwirot University

³*Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University*

*Corresponding author e-mail: ophast@hotmail.com

Abstract

The objective of this research is to develop of Industrial Students Coaching Model Under Dual Vocational Training System for Entrepreneur Trainer : Concentration in Industrial Education. The research was proceeded by 1) develop of Coaching Model by focus group discussion to discuss the construction and detail of coaching model and 2) evaluate the efficiency of coaching model by questionnaire and evaluate the effectiveness of coaching model by operate the coaching model in industry by coacher. The result found that 1) the coaching model was GEAR+3 coaching model consist of 4 step of coaching : 1. Group Planning 2. Educating and coaching 3. Assessment and evaluation 4. Reaction and standard setting. And consist of 3 support conditions : 1. Standard of dual vocational training 2. Competency of coacher 3. Mechanism for coaching . 2) The efficiency of coaching model were 1. Quality of model was high level and 2. Coacher Competency was high level.

Keywords : Coaching Model, Dual Vocational Training System, Enterprenure Trainer

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และพันธกิจการจัดการศึกษาของการอาชีวศึกษามุ่งผลิตกำลังคนที่สุดอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เป็นสำคัญแต่จากรายงานการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ได้ชี้ให้เห็นว่า ระบบอาชีวศึกษาไทยถูกปล่อยปละละเลยจนมีคุณภาพต่ำและมีปัญหาภาพลักษณ์ ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ 1) นักเรียนอาชีวศึกษาจำนวนมากขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดีเพราะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำ ทำให้เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่จบปริญญาตรีแล้ว ผู้จบอาชีวศึกษาจะมีความก้าวหน้าในอาชีพการงานน้อยกว่า ซึ่งส่งผลต่อโอกาสในการเลื่อนขั้นทางสังคมของครอบครัวรายได้น้อยซึ่งส่งลูกเรียนอาชีวศึกษา 2) ภาคธุรกิจประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานทักษะ ส่งผลให้จำเป็นต้องจ้างแรงงานไร้ทักษะหรือแรงงานที่มีทักษะไม่ตรงกับความต้องการเข้ามาฝึกในสถานประกอบการเอง ซึ่งทำให้ธุรกิจมีต้นทุนดำเนินการสูงกว่าที่ควรจะเป็นและความสามารถในการแข่งขันตกต่ำลง 3) ระบบการศึกษามีต้นทุนสูงชันและผลตอบแทนจากระบบการศึกษาลดลง เนื่องจากนักเรียนต้องเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เพราะอาชีวศึกษาไม่สามารถรับประกันการได้งานที่ดีได้ ปรากฏการณ์นี้อาจส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา 2 ประการคือ 1) ระบบการศึกษาโดยรวมมีต้นทุนสูงชันเพราะต้นทุนต่อหน่วยของมหาวิทยาลัยสูงกว่าของอาชีวศึกษา และ 2) การลงทุนในการศึกษาให้ผลตอบแทนที่ต่ำลงในภาพรวม เนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัยมักจะเน้นความรู้เชิงวิชาการ ซึ่งจะมีประโยชน์น้อยหากบัณฑิตที่จบมาไม่ได้ประกอบวิชาชีพชั้นสูงที่ต้องใช้ความรู้ที่เรียนมานอกจากนี้ ตลาดแรงงานไทยมีแนวโน้มการจ้างงานทักษะสูงเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน เราจะพบว่า มีการขาดแคลนแรงงานทักษะในบางสาขา โดยเฉพาะช่างเทคนิคและช่างฝีมือ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องผ่านระบบอาชีวศึกษา ทั้งนี้การขาดแคลนแรงงานไม่ได้เกิดจากการผลิตแรงงานได้ไม่เพียงพอ แต่เกิดจากปัญหาคุณภาพของระบบอาชีวศึกษา โดยมีข้อสังเกต 3 ประการคือ 1) การขาดแคลนช่างเทคนิคและช่างฝีมือไม่ได้เกิดจากการที่ระบบอาชีวศึกษาผลิตบุคลากรไม่เพียงพอ เนื่องมาจากการที่ผู้จบปวส. สายเทคนิคส่วนใหญ่ไม่ได้ทำงานช่างตามที่ศึกษามา 2) มีผู้สำเร็จการศึกษา ปวส. ที่ทำงานในระดับต่ำกว่าช่างเทคนิคหรือช่างฝีมือ และ 3) ผู้เพิ่งจบ ปวส. ประกอบอาชีพที่มีรายได้น้อยกว่าช่างเทคนิคหรือช่างฝีมือเป็นเพราะมีปัญหาด้านคุณภาพที่ไม่ตรงตามความต้องการของนายจ้าง ทั้งนี้ เพราะช่างเทคนิคและช่างฝีมือนั้นต้องใช้ทักษะที่ผ่านการฝึกฝนอย่างชำนาญแต่ระบบอาชีวศึกษาไม่สามารถผลิตบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตรงกับความต้องการของนายจ้างได้ ทำให้นายจ้างต้องแบกรับต้นทุนการฝึกอบรมทักษะให้แก่คนงานก่อนจะสามารถปฏิบัติงานได้จริงจากข้อสังเกตนี้สามารถสรุปได้ว่าปัญหาของระบบอาชีวศึกษาไทยไม่ใช่ปัญหาในด้านปริมาณการผลิต แต่เป็นปัญหาในด้านคุณภาพของผลิต

จากปัญหาที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการเพื่อให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสามารถเพิ่มขีดความสามารถด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้กลับไม่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเท่าที่ควร และคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการซึ่งโดยสรุปจากประเด็นปัญหา สาเหตุด้านหนึ่งมาจากครูฝึกใช้กระบวนการฝึกทักษะที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เข้มข้นดีพอ ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ การขาดเทคนิคในการสอนงานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียน อีกทั้งครูฝึกในสถานประกอบการยังขาดสมรรถนะของการเป็นผู้ฝึกอบรม เพราะส่วนใหญ่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ฝึกตามตำแหน่งหน้าที่และความชำนาญในงานที่มีอยู่แต่ขาดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการฝึกอบรมหรือการถ่ายทอด ตั้งแต่การเตรียมการ การสอนงาน และการประเมินผลเพื่อการพัฒนาการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง(สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)) ทั้งนี้ โดยบทบาทของครูฝึกในสถานประกอบการนั้นมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ตามรูปแบบของการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบที่ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถาน

ประกอบการ โดยนำรายวิชาทวิภาคีในกลุ่มทักษะวิชาชีพเลือกไปกำหนดรายละเอียดของรายวิชาให้สอดคล้องกับลักษณะงานของสถานประกอบการสถานประกอบการต้องจัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ พร้อมจัดทำแผนฝึกอาชีพ จัดทำแผนการเรียน แผนการนิเทศร่วมกับสถานศึกษา มีการประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษา การวัดและประเมินผลในแต่ละรายวิชาในการจัดการเรียนการสอนนั้น สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต้องส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ลักษณะงานที่ฝึกอาชีพต้องสอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาที่ผู้เรียนกำลังศึกษา หากครูฝึกในสถานประกอบการใช้กระบวนการฝึกทักษะที่เข้มข้นดีพอ ทั้งในด้านความรู้ความสามารถ เทคนิคในการสอนงานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนแล้ว ย่อมทำให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

การสอนงานที่เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการฝึกทักษะในสถานประกอบการนั้น ครูฝึกในสถานประกอบการมีส่วนสำคัญอย่างมากในระบบการฝึกในทุกสถานประกอบการ เพราะทุกการฝึกที่จะทำให้นักศึกษามีสมรรถนะในการทำงานตรงกับที่สถานประกอบการต้องการอย่างแท้จริงจะต้องมีการฝึกอบรมหน้างาน (On The Job Training)เป็นส่วนหนึ่งของการสอนงานเสมอ และการสอนงานจะบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูฝึกในสถานประกอบการนับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง ต้องรู้เทคนิคในการสอนงานที่เหมาะสม ทั้งนี้ รูปแบบการสอนงานที่เหมาะสมมีส่วนช่วยให้การสอนงานมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาและมีความสอดคล้องกับความต้องการขององค์กร (นิสสรณ์ บำเพ็ญ และจันทรัตน์ ภูติธริวัฒน์ , 2560) ทั้งนี้ ปรียานุช วิริยราชวัลลภ. (2559). ซึ่งได้ศึกษาอิทธิพลพหุระดับของการสอนงานตามหลักการจัดการของหัวหน้างานและสถานการณ์ทางจิตสังคมที่มีผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างมีผลสัมฤทธิ์สูงของข้าราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม พบว่าการปฏิบัติงานอย่างมีผลสัมฤทธิ์สูงของบุคคลได้รับอิทธิพลจากความผูกพันของบุคลากรการเรียนรู้และพัฒนาของบุคลากร และการสอนงานตามหลักการจัดการของหัวหน้างานอีกทั้งแพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี (2550) ได้ชี้ให้เห็นประโยชน์ของการสอนงานต่อพนักงานว่า ทำให้พนักงานเข้าใจขอบเขตงานที่ถูกต้องรู้จักการวางแผนการทำงาน รับรู้เทคนิควิธีการทำงาน ประโยชน์ต่อหัวหน้างาน ได้แก่ การแบ่งเบาภาระงานเนื่องจากการทำงานที่ถูกต้องตามที่ได้มอบหมาย และประโยชน์ต่อองค์กร ได้แก่ องค์กรมีผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามที่คาดหวังลดปัญหาต่างๆ อันเนื่องมาจากการปฏิบัติงานที่ไม่ถูกต้อง

จากประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมา ทั้งการพัฒนาประเทศ การพัฒนากำลังคน ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนากำลังคนของการจัดการศึกษาของการอาชีวศึกษา ได้ชี้ให้เห็นว่า การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใช้กระบวนการการฝึกงานในสถานประกอบการเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนากำลังคน เพราะมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงมีความรู้และทักษะความสามารถตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม และในการฝึกงานนั้นบุคคลที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งคือครูฝึกในสถานประกอบการซึ่งเป็นผู้ที่สถานประกอบการมอบหมายให้ทำหน้าที่สอนฝึกอบรมและประเมินผลผู้เรียนในสถานประกอบการควบคุมดูแลผู้เรียนในการฝึกงานตามแผนการฝึก แต่ในการสอนงานนักศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรทั้งที่การสอนงานมีความสำคัญและมีบทบาทต่อการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีเป็นอย่างยิ่ง การสอนงานที่ไม่ชัดเจนจึงทำให้นักศึกษามีปัญหาในการฝึกงานอันเนื่องจากการสอนงานของครูฝึก และส่งผลต่อสมรรถนะทางวิชาชีพตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาดังนั้นเพื่อให้การฝึกงานของนักศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตรและเป็นผลผลิตที่ตรงตามความต้องการในการพัฒนาประเทศในอนาคต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ เพื่อให้สถานศึกษาและสถานประกอบการใช้ประโยชน์ทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย ด้านการสร้างองค์ความรู้ และด้านการประยุกต์ใช้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมของครูฝึกในสถานประกอบการ
2. หาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมของครูฝึกในสถานประกอบการ

ความสำคัญของการวิจัย

รูปแบบการสอนงานที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ในการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาบุคคลขององค์กรให้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้ร่วมผลิตกำลังสำคัญของชาติเพื่อการพัฒนาประเทศได้ต่อไป

แนวคิด ทฤษฎี และกรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดทิศทางการวิจัยให้บรรลุตามจุดประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. การสอนงาน

การสอนงานเป็นกระบวนการพัฒนาความรู้ ทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจระหว่างครูฝึกในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ช่วยถ่ายทอดความรู้ และทักษะ ตลอดจนให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมในการทำงาน หรือแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อให้ นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด หรือมีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้การสอนงาน เป็นการสร้างจุดร่วมในการรับรู้เป้าหมายการทำงานขององค์กร ส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพในการทำงานทั้งของบุคลากรและองค์กร ลดความผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน ทำงานได้ถูกต้องทันเวลา เพิ่มผลผลิต และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ร่วมงาน ทั้งนี้การสอนงานยึดหลักการสอนงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน มีการวางแผนการสอนงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และดำเนินการแบบค่อยเป็นค่อยไป อาศัยการร่วมแรงร่วมใจ การสร้างความไว้วางใจและมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนงานและผู้รับการสอนงาน ความเชื่อในศักยภาพของกันและกัน การกระตุ้นให้ผู้รับการสอนงานสามารถคิดแก้ปัญหาหรือแนวทางในการพัฒนาได้ด้วยตนเอง การให้คำแนะนำที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงและการทบทวนผลการสอนงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป ผู้สอนงานจะต้องแสดงบทบาทในการช่วยให้ผู้เรียนค้นพบความรู้ ความสามารถ จุดแข็งและข้อจำกัดที่ตนเองมีอยู่ และเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการกำหนดเป้าหมาย การสังเกต การเป็นผู้ฟังที่ดี การให้คำแนะนำ และข้อมูลย้อนกลับที่ตรงตามความเป็นจริง การสะท้อนความคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบของความสัมพันธ์ที่อยู่บนฐานของความไว้วางใจ และการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถนำความรู้ ทักษะความสามารถไปใช้ในการปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสอนงานควรใช้เทคนิคการสอนงานที่มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยเทคนิคที่หลากหลายในการทำให้ผู้รับการสอนงานค้นพบศักยภาพ และจุดที่ควรได้รับการพัฒนาของตนเอง รวมถึงเทคนิคในการสร้างความสัมพันธ์ความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นในการที่จะพัฒนาตนเอง เทคนิคการถ่ายทอดความรู้และทักษะปฏิบัติต่างๆ การสังเกต และการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้รับการสอนงานเกิดการพัฒนาตามเป้าหมายสูงสุด

2. มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กระบวนการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้าน

วิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีที่กำหนดให้เกิดจากความร่วมมือของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ดำเนินการโดยคณะกรรมการซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับลักษณะของสถานประกอบการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หลักสูตรการอาชีวศึกษาในสถานประกอบการ ตลอดจนการฝึกงาน การเทียบโอนผลการเรียนหรือประสบการณ์ทำงานในสถานประกอบการ เพื่อขอรับคุณวุฒิการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน การกำหนดหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้ง การทดสอบ การฝึกอบรมและการออกไปรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการทั้งนี้การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

- การคำนึงถึงมาตรฐานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยคำนึงถึง หลักการและวัตถุประสงค์ของการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และสมรรถนะวิชาชีพ โครงสร้างหลักสูตร ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการจากทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ การสนับสนุนการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ การสนับสนุนในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน การฝึกงาน การจัดเตรียมครูฝึกในสถานประกอบการที่มีความรู้และความสามารถ ตลอดจนกระบวนการในการจัดการศึกษาและการฝึกงาน และการประกันคุณภาพการศึกษา

- การยึดหลักการสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา การอาชีวศึกษา เป็นการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี เป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาชาติ เพื่อการผลิตกำลังคนและการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รูปแบบการศึกษาซึ่งประกอบด้วย การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาระบบทวิภาคี

- การดำเนินการตามบทบาทของการอาชีวศึกษาการจัดการศึกษาการอาชีวศึกษา มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการจัดการศึกษาสายอาชีพ เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและภูมิภาคโดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ มีการกำหนดนโยบาย เช่น การสร้างโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในด้านผู้เรียน ด้านคุณภาพสถานศึกษา ด้านคุณภาพการเรียนการสอน ด้านคุณภาพครูผู้สอน การสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และการสร้างความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ และเครือข่ายความร่วมมือทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. สมรรถนะครูฝึกในสถานประกอบการ

สมรรถนะของครูฝึกในสถานประกอบการที่สนับสนุนการสอนงาน คือ ความสามารถ(Competency) ที่แสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สามารถประยุกต์ไปใช้ในการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม ซึ่งสมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการ ประกอบด้วย ด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบด้วย ความรู้ในด้านวิชาชีพช่างเฉพาะ และความรู้ด้านการจัดการศึกษา ด้านทักษะ(Skill) ประกอบด้วย ทักษะทางวิชาชีพช่างเฉพาะ การใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การใช้ภาษาและเทคโนโลยี การออกแบบและจัดทำแผนการเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ การสอนงาน การใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ การวัดและประเมินผล การใช้จิตวิทยาสำหรับครู การพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน การบริหารจัดการในชั้นเรียนการวิจัยเพื่อการพัฒนาการถ่ายทอดองค์ความรู้และการสอนงาน และด้านคุณลักษณะของบุคคล (Attributes) ประกอบด้วย บุคลิกภาพเหมาะสมความสามารถในการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำ การเป็นครูมืออาชีพ มนุษย์สัมพันธ์ การประสานความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ วิชาชีพการทำงานเป็นที่มีการพัฒนาตนเองและวิชาชีพการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์

4. กลไกสนับสนุนการสอนงาน

การสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องมีระบบกลไกที่เข้ามาสนับสนุนให้การสอนงานขับเคลื่อนไปได้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ กลไกสนับสนุนการสอนงานที่ดี ควรมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนว่าต้องดำเนินการอย่างไร มีรายละเอียดการดำเนินการอย่างชัดเจนโดยมีการจัดสรรทรัพยากร การจัดการตลอดจนกลุ่มบุคคลที่จะเข้ามาดำเนินการให้กลไกสนับสนุนการสอนงานลุล่วง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การสร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

การสร้างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลประกอบจากข้อมูลที่ได้ศึกษา สภาพ ปัญหา และแนวทางการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการ จัดทำโครงร่างรูปแบบการสอนงานฯ และดำเนินการตรวจสอบโครงร่างรูปแบบการสอนงานฯ โดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีการดำเนินการด้วยการระดมความคิดเห็น ตลอดจนข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม ด้วยการจัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดผู้ทรงคุณวุฒิ 2 กลุ่มคือ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจากสถานศึกษา ซึ่งมีคุณสมบัติ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีประสบการณ์สอน 10 ปี มีประสบการณ์นี้เทศประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ 5 ปี และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิในสถานประกอบการ สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไปที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปี และเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ หรือเป็นผู้ที่สนใจหรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิรวมทั้งสิ้นจำนวน 8 คน

2. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

ผู้วิจัยจัดทำคู่มือรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ หากคุณภาพคู่มือรูปแบบการสอนงานฯ ด้วยการประเมินดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence; IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง โดยพิจารณาที่ค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ถือว่ามีความสอดคล้อง ไม่ต้องปรับปรุง

2.1 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานฯ

1. คุณภาพรูปแบบ โดยการประเมินคู่มือรูปแบบการสอนงานฯ พิจารณาในด้านความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยสอบถามผู้บริหาร รองฝ่ายวิชาการ หัวหน้าฝ่ายฝึก ครูนิเทศ ครูฝึก และครูผู้สอน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูฝึกสอน ของสถาบันอาชีวศึกษา ที่เปิดสอนหลักสูตรทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม จำนวนตัวอย่าง 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความ 5 ระดับ จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด

2. สมรรถนะวิชาชีพครูฝึกในสถานประกอบการ โดยการทดลองใช้รูปแบบการสอนงานฯกับครูฝึกในสถานประกอบการจำนวน 5 คน แผนการวิจัยเชิงทดลองแบบ One-Shot Case Study Design (ชูศรี วงศ์รัตน์ และ องอาจ นัยพัฒน์, 2551:41) เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความ 5 ระดับ จากมากที่สุดไปน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

จากการตรวจสอบโครงร่างรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งได้ดำเนินการด้วยการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรม ด้วยการจัดประชุมกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus group) ได้ผลการพัฒนารูปแบบการสอนงานฯ ดังนี้

ภาพประกอบ 1 รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ (GEAR +3 Coaching Model)

จากภาพประกอบ 1 รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ(GEAR +3 Coaching Model) ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นตอนการสอนงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมทีมงานเพื่อการวางแผนสอนงาน (Group Planning) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การศึกษามาตรฐานการทำงาน มาตรฐานหลักสูตรและคู่มือการสอนงาน การวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับทีมครูฝึก และการชี้แจงและแจ้งแผนการฝึกปฏิบัติงาน 2) ขั้นการให้ความรู้ สอนงานและให้คำปรึกษา (Educating and Coaching) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การให้ความรู้และสาธิตการปฏิบัติงาน การดูแลการฝึกปฏิบัติงานและให้คำชี้แนะ และการฝึกทบทวนและปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมดูแล 3) ขั้นประเมินผลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า (Assessment and Evaluation) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การชี้แจงสถานการณ์ปฏิบัติงานและแนวทางการประเมินความก้าวหน้า การทดสอบการปฏิบัติงานตามแผนการประเมิน และการวิเคราะห์และประมวลผลการฝึกปฏิบัติงาน และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและสร้างมาตรฐานการฝึกปฏิบัติงาน (Reaction and Standard Setting) โดยมี

ขั้นตอนประกอบได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนการปฏิบัติงานและการสอนงาน และการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและการสอนงาน

2. เงื่อนไขในการสนับสนุนการสอนงาน 3 ส่วน (+3) ประกอบด้วย 1. มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย การจัดการด้านหลักสูตร การจัดการด้านสถานศึกษา การจัดการด้านสถานประกอบการ และการจัดการด้านครูฝึกในสถานประกอบการ 2. สมรรถนะของครูฝึกในสถานประกอบการ โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย ความรู้ด้านการสอนงานและการพัฒนาตนเอง ความรู้ด้านจิตวิทยาการสอนงาน ทักษะปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรู้ด้านการประเมินผลการฝึกอาชีพ 3. กลไกสนับสนุนการสอนงาน โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย กลไกการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลไกการเรียนรู้แบบทีมการสอนงาน และกลไกการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

2.1 คุณภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70) รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 คุณภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

คุณภาพของรูปแบบการสอนงานฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
1. ด้านความเป็นไปได้	4.13	0.73	มาก
2. ด้านความมีประโยชน์	4.18	0.64	มาก
3. ความเหมาะสม	4.21	0.73	มาก
4. ความถูกต้อง	4.25	0.69	มาก
ภาพรวม	4.19	0.70	มาก

จากตาราง 1 คุณภาพของรูปแบบการสอนงานฯ ด้านที่มีค่าประสิทธิภาพมากที่สุดได้แก่ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69) ด้านที่มีค่าประสิทธิภาพน้อยที่สุดได้แก่ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73)

2.2 สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบการสอนงานฯ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47) รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบการสอนงาน

นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลความ
1. ด้านความรู้ความเข้าใจ	3.94	0.55	มาก
2. ด้านทักษะ	4.03	0.39	มาก
3. ด้านคุณลักษณะ	4.12	0.33	มาก
ภาพรวมสมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบฯ	4.03	0.47	มาก

จากตาราง 2 สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบการสอนงานฯ ด้านที่มีค่าสมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบฯ มากสุดได้แก่ด้านคุณลักษณะ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.12 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33) ด้านที่มีค่าสมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบฯ น้อยสุดได้แก่ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.94 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55)

อภิปรายผล

1. รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ(GEAR +3 Coaching Model) ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนงาน 4 ขั้นตอน(GEAR) คือ 1)ขั้นเตรียมทีมงานเพื่อการวางแผนสอนงาน (Group Planning) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การศึกษามาตรฐานการทำงาน มาตรฐานหลักสูตรและคู่มือการสอนงาน การวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับทีมครูฝึก และการชี้แจงและแจ้งแผนการฝึกปฏิบัติงาน 2) ขั้นการให้ความรู้ สอนงานและให้คำปรึกษา (Educating and Coaching) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การให้ความรู้และสาธิตการปฏิบัติงาน การดูแลการฝึกปฏิบัติงานและให้คำชี้แนะ และการฝึกทบทวนและปฏิบัติงานภายใต้การควบคุมดูแล 3) ขั้นประเมินผลเพื่อพัฒนาความก้าวหน้า (Assessment and Evaluation) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การชี้แจงสถานการณ์ปฏิบัติงานและแนวทางการประเมินความก้าวหน้า การทดสอบการปฏิบัติงานตามแผนการประเมิน และการวิเคราะห์และประมวลผลการฝึกปฏิบัติงาน และ 4) ขั้นสะท้อนคิดและสร้างมาตรฐานการฝึกปฏิบัติงาน (Reaction and Standard Setting) โดยมีขั้นตอนประกอบได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนการปฏิบัติงานและการสอนงาน และการสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานและการสอนงาน ทั้งนี้ การสอนงานจะประสบความสำเร็จ ครูฝึกในสถานประกอบการต้องดำเนินการตามขั้นตอนการสอนงาน 4 ขั้นตอนควบคู่กับการทำความเข้าใจและปฏิบัติตามกรอบเงื่อนไขในการสนับสนุนการสอนงาน 3 ส่วน (+3) ประกอบด้วย 1) มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย การจัดการด้านหลักสูตร การจัดการด้านสถานศึกษา การจัดการด้านสถานประกอบการ และการจัดการด้านครูฝึกในสถานประกอบการ 2) สมรรถนะของครูฝึกในสถานประกอบการ โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย ความรู้ด้านการสอนงานและการพัฒนาตนเอง ความรู้ด้านจิตวิทยาการสอนงาน ทักษะปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยี และการสื่อสาร บุคลิกภาพและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรู้ด้านการประเมินผลการฝึกอาชีพ 3) กลไกสนับสนุนการสอนงาน โดยมีเงื่อนไขย่อยประกอบด้วย กลไกการเรียนรู้ด้วยตนเอง กลไกการเรียนรู้แบบทีมการสอนงาน และกลไกการให้คำปรึกษาและการช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557) ได้กำหนดคุณสมบัติของครูฝึกในสถานประกอบการไว้ว่า ครูฝึกเป็นผู้ถ่ายทอดฝีมือในการทำงาน ต้องมีความรับผิดชอบ มีจรรยาบรรณของผู้สอน มีความรู้ความสามารถในงานที่ปฏิบัติ สามารถควบคุมอารมณ์ มีการวางตัว มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา มีใจรักในการสอนงาน มีมนุษยสัมพันธ์ และมีบุคลิกภาพที่ดี และดังที่ ญัฐดา เจริญสุข, สุรินทร์ ชุมแก้ว, เกษราภรณ์ สุดตาพงศ์(2558) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์การสอนงาน (Coaching) เพื่อสร้างสมรรถนะที่เป็นเลิศในการปฏิบัติงาน ว่าเป็นบทบาทที่หัวหน้าสอนงานลูกน้องเพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะและความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสอนงานแบบการใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์เพื่อสร้างความมั่นใจและกล้าตัดสินใจ ตลอดจน ดุสิต มุขยประเสริฐ และ วัตสาตรี ดิถียนต์(2560) ได้ศึกษาการพัฒนาการฝึกอบรมแบบนำตนเองบนเว็บไซต์โดยใช้เทคนิคการสอนงาน ซึ่งได้กล่าวไว้ว่าการพัฒนาทรัพยากรบุคคลด้วยการฝึกอบรมมักประสบปัญหา เช่นขาดแคลนเจ้าหน้าที่และมีปัญหาเรื่องเวลาในการฝึกอบรมตลอดจนขาดการติดตามผลหลังการอบรมว่าเกิดประโยชน์ต่อการทำงานหรือไม่ ซึ่งสามารถแก้ไขด้วยการนำ

เทคโนโลยีการเรียนรู้ผ่านระบบเครือข่ายมาใช้เป็นเครื่องมือซึ่งผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่ามีความเหมาะสมกับบุคคลที่มีการนำตนเองที่ดี

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย 1) คุณภาพของรูปแบบการสอนงาน อยู่ในระดับมาก และ 2) สมรรถนะด้านการสอนงานของครูฝึกในสถานประกอบการต่อการใช้รูปแบบและคู่มือ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับดูลิต มุขยประเสริฐ และวัดสาตรี ดิถียนต์ (2560) ที่ได้ดำเนินการพัฒนาการฝึกอบรมแบบนำตนเองบนเว็บ โดยใช้เทคนิคการสอนงาน พบว่าประสิทธิภาพเท่ากับ 90/88.93 และประสิทธิผลด้านความก้าวหน้าทางการเรียน เท่ากับ 0.84 ซึ่งอยู่ในระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

รูปแบบการสอนงานนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประเภทวิชาอุตสาหกรรมสำหรับครูฝึกในสถานประกอบการ ที่ได้พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้ควบคู่กับการพัฒนาครูฝึกในสถานประกอบการที่จัดดำเนินการโดยสำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือเสริมในการสอนงานให้มีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษา แขนงวิชาการบริหารการอาชีวศึกษา ซึ่งได้รับทุนการศึกษาจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บรรณานุกรม

- ชาย โปธิสุตา.(2554).ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งฯ, 2554 หน้าที่ 176-191.
- พิสมัย รัตนโรจน์สกุล.(2558). กระบวนทัศน์และกระบวนการของการวิจัยเชิงคุณภาพกับการอาชีวศึกษา. วารสารวิชาการอุตสาหกรรมศึกษา ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2558 หน้า 8 - 19
- อุดม วงษ์สิงห์ และคณะ.(2561).กระบวนการสร้างความเป็นผู้สอนงานของช่างในโรงงานอุตสาหกรรมประกอบรถยนต์. วารสารบรรณศาสตร์ มศว ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2561 หน้า 30-42.
- เบญจวรรณ ศรีค่านวล, ปัญญา ทองนิล และ กาญจนา บุญสง.(2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในจังหวัดลำปาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. Veridian E-Journal, Silpakorn University, ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม 2560 หน้า 2535 – 2548
- จงสถาพร ดาวเรือง และคณะ.(2560). อนาคตภาพการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในทศวรรษหน้า. วารสารวิจัยและพัฒนาวิจัยและพัฒนายุทธศาสตร์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2560 หน้า 289-300
- จิตาภา ธีรศิริกุล.(2559). การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศต่าง : คุณลักษณะร่วมและปัจจัยแห่งความสำเร็จ. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ฉบับสังคมศาสตร์ ปีที่ 22 ฉบับที่ 1 มกราคม – พฤษภาคม 2559 หน้าที่ 51 – 60.

- ดุษิต มุขยประเสริฐ, วัดสาตรี ดิถียนต์.(2560). การพัฒนาการฝึกอบรมแบบนำตนเองบนเว็บ โดยใช้เทคนิคการสอนงาน. สารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ 32 ฉบับที่ 2 หน้า 129 - 136
- ณัฐรดา เจริญสุข, สุรินทร์ ชุมแก้ว, เกษราภรณ์ สุดตาพงศ์.(2558). กลยุทธ์การสอนงาน (Coaching) เพื่อสร้างสมรรถนะที่เป็นเลิศในการปฏิบัติงาน. วารสารการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 หน้า 60-66.
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.(2557). แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557. หน้า 85
- ปาริฉัตร จันโทริ.(2555). การศึกษาระบบทวิภาคี ทางออกของปัญหาแรงงานไทย. วารสารบริหารธุรกิจ ปีที่ 35 ฉบับที่ 135 กรกฎาคม – กันยายน 2555 หน้า 29-39
- ฐานเศรษฐกิจ. (2560, 19-21 ตุลาคม). บุคลากร หัวใจสำคัญพัฒนาไทยสู่อุตสาหกรรม 4.0. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. สืบค้นเมื่อ 21 มกราคม 2561 จาก <http://www.thansettakij.com/content/220591>
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.(2558, 7 มีนาคม). วิสัยทัศน์และพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา . สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2559 จาก URL <http://www.vec.go.th/เกี่ยวกับสอศ/วิสัยทัศน์และพันธกิจ.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.(2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12, กรุงเทพฯ.
- ศูนย์แนะแนวการศึกษาต่อญี่ปุ่น,สถาบันสอนภาษาญี่ปุ่น Jeducation.(2560). ระบบการศึกษา. สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560 จาก URL <http://www.jeducation.com/THAI/edsystem/special.html>
- ศูนย์ออสเตรเลียศึกษา,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.(2560). อาชีวศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ. สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560 จาก URL <http://www.aussiecenter.org/index.php/study-in-australia/อาชีวศึกษาและสถาบันฝึกอบรมวิชาชีพ>
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พ.ศ. 2557. กรุงเทพฯ : บริษัท จามจุรีโปรดักส์.
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). หลักเกณฑ์การส่งเสริมและพัฒนา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสู่ความเป็นเลิศปี พ.ศ. 2557. สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560 จาก URL <http://www.kanpoly.ac.th/kan/tavi/tavi3.pdf>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน.(2557) .อาชีวศึกษาในประเทศเยอรมันนี้. สืบค้นออนไลน์เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2560 จาก URL <http://www.thaibizgermany.com/de/vocational>.
- พิทยา ชินะจิตพันธ์, สบสันต์ อุตกฤษฎ์, ชนะ กลิภาร์. (2555, มกราคม – เมษายน). รูปแบบการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรม. วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. 22(1) : 180-190.
- สมนิต พนมยงค์.(2547). สภาพและปัญหาของสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาร่วมกับสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้ 5. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ประภาพรรณ ปรีวรณ, ช่อเพชร เบ้าเงิน, ชาญชัย วงศ์สิริสวัสดิ์.(2559). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อการพัฒนาการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. สารวารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 หน้า 201-214

ภูเวศ อับดุลสตา และ วรรณดี สุทธินรากร.(2559). ทางเลือกในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อยกระดับคุณภาพ
แรงงานไทย. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 หน้า 57-76

สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน).().มาตรฐานอาชีพครูฝึกในสถานประกอบการ.สืบค้นออนไลน์ เมื่อวันที่ เมื่อ
วันที่ 6 มกราคม 2562 จาก URL http://www.hcbi.org/RTE/my_documents/my_files/5CB_In-CT.pdf

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. (2557, 24 พฤศจิกายน). ราชกิจจา
นุเบกษา. เล่ม 131 ตอนพิเศษ 239 ง หน้า 4 .

สมิต สัมฤทธิ์. (2547). เทคนิคการสอนงาน. กรุงเทพฯ : สายธาร.